

ОРГАНИЗАЦИОННАТА СТРУКТУРА НА НАЦИОНАЛНИЯ СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ - СИНТЕЗ МЕЖДУ ТРАДИЦИИ И СЪВРЕМЕННОСТ

*Цветозария Гатева**

Въведение

В глобалното информационно пространство необходимостта от анализи на икономическото, социалното и демографското състояние на страните, тенденциите на развитие и на факторите, от които зависят, непрекъснато нараства, поради което се увеличава и необходимостта от статистическа информация. Осигуряването на надеждна, достатъчна по обем, разнообразна, детайлизирана и сравнима информация е основна задача и отговорност на статистическия орган на страната. Основен източник на информация за протичащите икономически и социални явления и процеси в България са провежданите от Националния статистически институт (НСИ) и органите на статистиката статистически изследвания. За своята 136-годишна история българската държавна статистика е постигнала значими

* Началник на отдел „Статистически изследвания - Ловеч“, ТСБ - Северозапад, докторант в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов; e-mail: CGateva@NSI.bg.

резултати, а в организационната структура на държавния статистически орган настъпват редица промени - в наименованието, подчинеността, ресурсното осигуряване и други.

Обект на изследване е организационната структура на държавния статистически орган от неговото създаване до днес.

Целта на статията е да се изследват промените в организационната структура на НСИ в хронологичен план и да се докаже, че те са допринесли за подобряване на статистическата дейност и за повишаване на качеството на статистическата информация.

За изпълнението на поставената цел са формулирани следните **задачи**:

1. Да се извърши ретроспективен анализ на организационната структура на националния статистически орган на България от неговото създаване до настоящия момент.

2. Да се разкрият сходни белези и характеристики в организационната структура през отделните етапи на развитие.

3. Да се направи анализ на ресурсното осигуряване и ефективността на промените в организационната структура на НСИ за периода 2000 - 2019 година.

Изследването се основава на проучване на официални статистически документи - укази, закони, правилници и други документи, публикации, посветени на годишнини от създаването на българската държавна статистика, Стратегията за развитие на Националната статистическа система на Република България и отчетите за изпълнението на Националната статистическа програма и за дейността на НСИ.

1. Ретроспективен анализ на създаването и функционирането на държавния статистически орган на България

Развитието на българската държавна статистика е белязано от много промени, повечето от които в наименованието и подчинеността на институцията и в по-малка степен свързани с промени в нейната организация и структура. Същевременно промените в социално-икономическото развитие на страната са в основата на извършените промени в подчинеността и структурата на статистическата институция. Въз основа на това в развитието на българската държавна статистика могат да бъдат открити три етапа:

- I етап. Създаване и утвърждаване на българската държавна статистика от 1880 до 1944 година;

- II етап. Българската държавна статистика в условията на планова икономика;

- III етап. Българската държавна статистика в условията на преход към пазарна икономика и членство в Европейския съюз (ЕС).

I етап. Създаване и утвърждаване на българската държавна статистика от 1880 до 1944 година

Началото на българската статистика е поставено след Освобождението през 1878 г. с цел задоволяване на първите потребности на Княжество България от установяване на броя на населението за провеждане на първите парламентарни избори за учредително събрание и за извършване на териториално разпределение на страната. Така първата статистическа служба се създава през 1879 г. към Отдела за вътрешните работи на Руския императорски комисариат. На 21 януари 1880 г. е учредено Статистическо отделение към Министерството на правосъдието, последвано от образуване на Статистическо организационно отделение към Министерството на финансите на 25 юни 1880 година (Стефанов, 1980, с. 9).

Впоследствие отделението се прехвърля към Министерството на просвещението, като от 19 август 1881 г. с Указ № 712 на княз Александър I „се възвисява в самостоятелно статистическо бюро със задачата да събира, обработва и обнародва всяка година статистически данни по всички клонове на управлението и всички явления, отнасящи се до физическото, икономическото, интелектуалното и моралното състояние на държавата“ (Мичев, 1984, с. 14).

През 1897 г. е приет Закон за Дирекцията на статистиката на Българското Княжество, с който статистическото учреждение се издига на много високо равнище в системата на администрацията - задачите на дирекцията се увеличават и разширяват. В организационно отношение, съобразно потребностите на държавата, българската статистическа институция е била подчинена на различни министерства (табл. 1). От 1898 г. прераства в самостоятелно учреждение като Дирекция на статистиката.

Периодът на създаването на българската държавна статистика завършва с подробна анкета от правителствена комисия, включваща осем именити учени и висши чиновници. От анкетата се установява липса на достатъчна теоретическа и методологическа обосновааност на много статистики, започнати и проведени през

периода от август 1903 г. до февруари 1907 година. През този период ръководството на Дирекцията на статистиката се придържа към съществуващата практика в други страни и разширява обхвата на изследванията до 12 области на обществения живот с 96 отделни статистики. Пренасянето на чуждестранния опит в дейността на статистическия орган е добро начало, но основният недостатък е, че не се държи сметка за теоретичното и методологическото обосноваване, за липсата на условия и възможности за всяка нова статистика. С доклада на анкетната комисия се отхвърлят всички статистики, които не са достатъчно полезни за обществото и за които няма обективни условия и възможности за водене (Стефанов, 1980, с. 10).

От 1908 г. започва периодът на творчески подем в развитието на българската държавна статистика под ръководството на Кирил Г. Попов. Главна дирекция на статистиката е издигната на равнището на автономна държавна институция, която административно се намира под ведомството на Министерството на търговията, промишлеността и труда. Ръководителите на това министерство не са могли да се противопоставят на авторитета - служебен и обществен - на Кирил Г. Попов, който успява да защити кадрите на Главната дирекция на статистиката.

Първите български статистики са били само четирима души, а броят на щатните сътрудници, макар и с бавни темпове, непрекъснато се увеличава. През този период на държавната статистика се предоставя временен персонал от щата на другите заинтересовани ведомства, който участва в провеждането на преброявания, анкети и други статистически изучавания.

От 1910 г. българската държавна статистика получава високо положение в системата на администрацията. Приет е нов закон за Главната дирекция на статистиката, който издига йерархическото значение на централното статистическо учреждение до ранг на министерство. Главната дирекция на статистиката изпълнява своите функции самостоятелно и поддържа връзки непосредствено в страната и чужбина.

Ранното обособяване на Главната дирекция на статистиката като специална организация с относителна самостоятелност в ръководенето и извършването на статистическа работа в страната се оказва от решаващо значение за по-нататъшното развитие на статистическата дейност, за разширяване на обхвата на

изследванията и постигането на сравнително високо ниво за времето и условията тогава.

Основните трудности във функционирането на учреждението и в извършваната статистическа дейност са свързани с решаването на нови задачи и с необходимостта от разработване на специални конкретни методики при липсата на собствен опит и на достатъчно изпълнителски кадри с нужната подготовка и квалификация при ниска или почти отсъстваща механизированост на работата и при големи финансови ограничения.

Въпреки посочените трудности статистическите изследвания **през периода 1900 - 1944 г. са проведени на международно равнище**. Статистическата информация се произвежда на основата на система от месечни, тримесечни, годишни и еднократни статистически наблюдения. Голяма част от произведените статистически данни са съобразени както с решенията и препоръките на международните статистически конгреси и конференции, така и със сключените международни конвенции по методологически статистически въпроси.

II етап. Българската държавна статистика в условията на планова икономика

През 1946 г. Народното събрание приема Закон за организиране на статистиката в България, като Главната дирекция на статистиката преминава на пряко подчинение на Министерския съвет. На основата на този закон за първи път се изграждат местни статистически органи като структури на Главната дирекция на статистиката. Всички градски общини с население над 15 хил. души са задължени да имат своя специална статистическа служба. Функциите и задачите на местните статистически органи са дефинирани подробно в Правилника за приложението на закона. Първото голямо изследване, в което вземат участие местните статистически служби, е преброяването на населението и жилищния фонд към 31 декември 1946 година.

В края на 1947 г. Главна дирекция на статистиката преминава на подчинение на Държавната планова комисия с оглед статистическата дейност да се насочи предимно към отчитане на изпълнението на държавния народностопански план. Във връзка с това се определят и изследванията, които се провеждат и които имат за цел получаване на числови стойности,

характеризиращи социално-икономическото развитие на страната през този период.

С постановление на Министерския съвет от 3 март 1953 г. се създава Централното статистическо управление (ЦСУ) като общодържавен орган, осъществяващ ръководството на цялостната статистическа дейност в страната, който е на пряко подчинение на Министерския съвет.

След реорганизация на статистическата служба и в резултат на новото административно деление на страната през 1959 г. са сформирани 30 окръжни отдела на статистиката, намиращи се в съответните окръжни центрове. Едновременно с това се прекратява дейността на другите структури по места - градски и районни статистически инспекторати и участъкови инспектори.

С постановление на Министерския съвет през 1969 г. е основано Държавно управление за информация със задача да ръководи изграждането на единна система за социална информация в страната. В състава на създаденото през 1971 г. Министерство на информацията и съобщенията влизат Централното статистическо управление и Управление „Изследвания, анализи и доклади“, които се занимават само със статистическа дейност.

През 1976 г. Централното статистическо управление се обособява като самостоятелно ведомство, пряко подчинено на Министерския съвет. С цел интегриране на статистическата дейност с дейността по изграждане на единна система за социална информация и колективно ползване на електронноизчислителните центрове през 1977 г. се създава Комитет по единна система за социална информация, в чийто състав влиза и Централното статистическо управление.

III етап. Българската държавна статистика в условията на преход към пазарна икономика и членство в Европейския съюз

Динамичните процеси в прехода от планова към пазарна икономика изискват изграждането на качествено нова статистическа система. През 1991 г. Великото народно събрание приема Закон за статистиката, с който се създава Националният статистически институт с местни органи - 28 териториални статистически бюра (ТСБ). Националният статистически институт е на подчинение на Народното събрание. Започва процес на разработване на нови и усъвършенстване на действащите методологии в съответствие с международните

статистически стандарти, регламенти, препоръки и споразумения на Евростат, МВФ, ООН и други международни организации.

През 1999 г. е приет нов Закон за статистиката, разработен в съответствие с нормативната база на Европейския съюз - Регламент на Съвета на Европа № 322 от 17 февруари 1997 г., и с фундаменталните принципи на официалната статистика, утвърдени от Статистическата комисия на ООН. Целта на закона е да създаде нормативната рамка на организацията и провеждането на статистическата дейност в страната. Дефинирани са понятия като: основни принципи на статистическата дейност - безпристрастност, надеждност, ефективност, адекватност, публичност, поверителност; органи на статистиката; статистическо изследване; статистическа информация. Законът урежда статута на НСИ като държавна агенция на пряко подчинение на Министерския съвет. В процеса на преговори за членство в ЕС НСИ предоставя необходимата статистическа информация както по глава 12 „Статистика“, така и по други глави от преговорния процес.

1. Наименование и подчиненост на държавния статистически орган на България

Година на създаване/промяна	Наименование	Подчиненост/в структурата на
1879	Отдел за вътрешните работи - не е действал	Руски императорски комисариат
1880	Статистическо отделение	Министерство на правосъдието
1880	Статистическо организационно отделение	Министерство на финансите
1880	Статистическо организационно отделение	Министерство на народното просвещение
1881	Статистическо бюро	Министерство на народното просвещение
1894	Статистическо бюро	Министерство на търговията и земеделието
1897	Дирекция на статистиката на Българското Княжество	Министерство на търговията и земеделието
1910	Главна дирекция на статистиката на Българското царство	Министерство на търговията, промишлеността и труда
1946	Главна дирекция на статистиката	Министерски съвет
1947	Главна дирекция на статистиката	Държавна планова комисия
1953	Централно статистическо управление	Министерски съвет
1971	Централно статистическо управление	Министерство на информацията и съобщенията
1976	Централно статистическо управление	Министерски съвет
1977	Централно статистическо управление	Комитет по единна система за социална информация (без ранг на министерство) при Министерския съвет
1991	Национален статистически институт	Народно събрание
1999 до момента	Национален статистически институт	Министерски съвет

От систематизирането на подчинеността на статистическата институция прави впечатление фактът, че промените са извършвани главно в по-ранните

периоди от създаването ѝ. През последните 60 години статистическата институция е подчинена на Министерския съвет с изключение на годините от 1991 до 1999, когато е подчинена на Народното събрание. Според Т. Къналиев подчинеността на НСИ на Народното събрание през този период определя неговия достатъчно висок ранг и по принцип осигурява по-голяма безпристрастност на статистическата информационна дейност в страната, като същевременно тя подлежи на по-широк обществен контрол, а понижаването на статута на НСИ и подчиняването му непосредствено на Министерския съвет не намалява възможната опасност от политическо и административно влияние и евентуален натиск и намеса на управляващите органи в дейността му (Къналиев, 2005, с. 9).

Националният статистически институт остава на подчинение на Министерския съвет и след приемането на България за член на Европейския съюз. Тази устойчивост е важна предпоставка за правилно формулиране на мисията, ценностните характеристики, визията и основните задачи на българската статистика.

2. Анализ на промените в организационната структура на българската държавна статистика

Още в годините на създаване и утвърждаване на българската държавна статистика с нормативните актове ясно се посочват задачите на статистическата институция - „да събира, обработва и обнародва всяка година статистически данни по всички клонове на управлението и всички явления, отнасящи се до физическото, икономическото, интелектуалното и моралното състояние на държавата“ (Мичев, 1984, с. 14). В Закона за Главната дирекция на статистиката на Българското царство много прецизно е представена нейната структура, която се е изчерпвала с наличието на три отдела - демографски; стопански; културен и политически, като към всеки от тях има по две отделения, включващи в състава си по две-три бюра. В съответните документи много точно са посочени изискванията към наетия за работа персонал, както и условията, на които трябва да отговарят заемащите съответната длъжност независимо от подчинеността на институцията.

Въвеждането на машинна обработка на данните дава възможност да се съкрати времето между събирането, обработката и публикуването им, а това в значителна степен променя изискванията към работещите в системата на

статистиката, към организацията и функционирането на статистическата институция и нейната организационна структура.

През различните периоди на социално-икономическо развитие пред националната статистика са поставяни различни задачи, които тя е изпълнявала отговорно, компетентно и спазвайки предварително определените срокове за предоставяне и публикуване на статистическите данни. В условията на масово навлизане на информационните и комуникационните технологии във всички области изискванията към количеството и качеството на статистическата информация непрекъснато нарастват. По този начин националната статистика се изправя пред нови предизвикателства - да се развива в крак с времето и съвременните технологии, да следва европейските и световните стандарти за производство на статистическа информация, но да запази традициите в своята дейност, както и изградената структура, която да рационализира и оптимизира.

Прави впечатление относително стабилната структура на статистическата институция на България - променят се наименованието и подчинеността на институцията, но създадената през 1946 г. структура, състояща се от централно управление (ЦУ) и местни структури, съществува и към настоящия момент (табл. 2). От 1946 до 1953 г. към Главна дирекция на статистиката функционират градски статистически служби в градските общини с население над 50 хил. души и областни статистически служби. Районни статистици има в селските и градските общини и в най-големите градове. В структурата на статистическата институция настъпват промени през 1953 г., когато към Централното статистическо управление функционират окръжни статистически управления; околийски, градски и районни статистически инспекторати; участъкови инспектори.

В резултат на настъпилите промени в административното деление на страната през 1959 г. към ЦСУ се създават 30 окръжни отдела на статистиката в съответните окръжни центрове. В структурата на статистическата институция настъпва значителна промяна, тъй като е прекратена дейността на останалите структури по места - градски и районни статистически инспекторати и участъкови инспектори. През следващите години към ЦСУ са обособени окръжни отдели по статистика и окръжни статистически управления, чиято дейност и отговорности не се различават особено. От 1987 до 1991 г. към ЦСУ функционират районни статистически управления.

**2. Наименование и структура на статистическата институция на
България през периода 1946 - 2015 година**

Година на създаване/промяна	Наименование	Структура
1946	Главна дирекция на статистиката - за първи път се създават местни органи	1. Районни статистици - в селските и градските общини и в най-големите градове. В градските общини с население над 50 хил. души - Градска статистическа служба 2. Околийски статистик 3. Областни статистически служби
1953	Централно статистическо управление	1. Окръжни статистически управления 2. Околийски, градски и районни статистически инспекторати 3. Участъкови инспектори
1959	Централно статистическо управление	Окръжни отдели „Статистика“ - с двойно подчинение
1959	Централно статистическо управление	Окръжни отдели по статистика
1976	Централно статистическо управление	Окръжни статистически управления
1977	Централно статистическо управление	Отдели към териториалните информационно-изчислителни центрове (ТИИЦ)
1987	Централно статистическо управление	Районни статистически управления
1991	Национален статистически институт	28 териториални статистически бюра
2015	Национален статистически институт	6 териториални статистически бюра (28 отдела)

Законодателната регламентация на дейността на НСИ го определя като водеща институция при осигуряването на икономическа и социална информация. НСИ използва методики, синхронизирани с Евростат, гарантиращи съпоставимост на информацията по основни показатели; разполага с богата база данни, даваща

възможност за проследяване на тенденции; има утвърдени експерти и надеждни анкетъори.

Съгласно първия Закон за статистиката (1991) Националният статистически институт е държавно учреждение, което осъществява статистическа дейност в страната и осигурява обществото със статистическа информация. Националният статистически институт се състои от централно управление и 28 териториални статистически бюра, разположени в съответните областни центрове на страната. Териториалните статистически бюра осъществяват функциите и задачите на Националния статистически институт по производството и разпространението на статистическа информация на регионално ниво. Тази структура на НСИ се запазва в продължение на почти 25 години.

Дейността на НСИ е доста специфична и не обслужва административно граждани. Въпреки това статистическата институция се определя като държавна администрация и участва във всички действия, свързани с провеждането на реформите в държавната администрация и най-вече с оптимизацията на персонала. Развитието на информационните и комуникационните технологии и навлизането им в сферата на администрацията и управлението поставят нови предизвикателства пред НСИ и Националната статистическа система - изграждане на електронно управление, сайтове на отделните администрации, компютризация на работните места в публичната сфера, електронни източници на информация, разработване и поддържане на интегрирани информационни системи и други. Националният статистически институт обаче произвежда информационен продукт, дейност, която по-скоро е производствена и коренно се различава от административната. За периода от 2005 до 2014 г. се правят три оптимизации на персонала в системата на НСИ. През същия период завършва и работата на два екипа външни и международни експерти, работещи по проблематиката за структурата на Националния статистически институт в рамките на проекти по програма ФАР 2003. Първият проект приключва през 2006 г. с разработване на „Концепция за реорганизация на регионалната структура на Националния статистически институт“. В нея екипът предлага:

- Да се създаде междинна структура Регионален статистически офис, включващ в себе си няколко области, например областите от съответния район за планиране;

- ТСБ, включително и там, където ще има Регионален офис, да се преобразуват в областни статистически офиси, като им се отнемат функциите, свързани с финанси и човешки ресурси, които преминават към Регионалния офис;
- Да се намали персоналът в ТСБ.

Посочените предложения са обосновани с очакваното увеличаване на използването на информационните технологии, опита на някои страни, в които са направени промени, и приложената подобна структура в други администрации в страната.

Вторият проект, и по-конкретно дейност 4.1.3 „Устойчиво развитие на Националната статистическа система: Реорганизация на регионалните структури на НСИ“, приключва през 2009 г. и извежда коренно различна теза. Резултатите от него не поставят под съмнение съществуването на териториалните статистически бюра, а по-скоро се анализира тяхното състояние и се открояват проблемите им, набелязват се мерки за развитието и утвърждаването им като действени местни центрове.

Във фокуса на проекта попадат и теми, които са свързани с отделни елементи на политиката по качеството, като: обучение на ръководния състав на института и останалия персонал; въвеждане на система за отчитане и контрол; подобряване на качеството на работния поток между ЦУ на НСИ и ТСБ, от една страна, и между отделните ТСБ, от друга; оптимизиране на разпределението на задачите и компетенциите между централния офис и регионалните звена; намаляване на тежестта върху респондентите и анкетъорите.

В резултат на направените анализи и оценки в рамките на период от три години се срещат две коренно противоположни мнения. През 2015 г. приключва проект „Модернизиране на организацията и функционирането на НСИ“ с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“. Едновременно с това пилотно се извършва реорганизация на ТСБ, които влизат в състава на ТСБ - Югозапад. Целта е създаване на нова действаща структура, устойчива на сътресения, успяваща да се справи с предизвикателствата пред нея.

От 1 октомври 2015 г. в системата на НСИ е извършено преструктуриране с цел подобряване на административния капацитет, гъвкавост при разпределение на задачите, оптимизиране на работата и ефективна организация на ресурсите (НСИ, Отчет за изпълнението на Националната статистическа програма и за

дейността на НСИ през 2015 г., с. 56). Териториалната структура на НСИ е определена с ПМС № 272 от 8.10.2015 г., според което остават следните шест териториални статистически бюра:

- ТСБ - Северозапад с център гр. Плевен
- ТСБ - Север с център гр. Русе
- ТСБ - Североизток с център гр. Варна
- ТСБ - Югоизток с център гр. Бургас
- ТСБ - Юг с център гр. Пловдив
- ТСБ - Югозапад с център гр. София.

Посочените териториални статистически бюра са с единна обща администрация и отдели „Статистически изследвания“ в областните градове, в които през предходните години е функционирало ТСБ.

В отговор на обществените очаквания НСИ и териториалните му поделения се стремят да осигуряват сравними, надеждни и отговарящи на изискванията за конфиденциалност и защита на информацията данни, произведени в съответствие с международните стандарти.

Цялостната дейност на НСИ е насочена към практическата реализация на формулираните в *Стратегията за развитието на Националната статистическа система на Република България, 2013 - 2017 година* **визия** („Националната статистическа система да произвежда и предоставя на всички групи потребители статистически продукти и услуги с високо качество, произведени по хармонизирани европейски методологии и стандарти“) и **главна цел** („... да се усъвършенства разработването, производството и разпространението на качествена статистическа информация за всички групи потребители, съобразно техните информационни нужди“) (НСИ, Стратегия за развитие на Националната статистическа система на Република България, 2013 - 2017 г., 2013, с. 4).

3. Анализ на ресурсната осигуреност на НСИ

Успешното интегриране в общото европейско административно пространство е свързано както с необходимостта от подобряване на професионалните умения за формиране на вътрешни политики, така и с подходящи квалификационни инициативи за адекватна работа в отделните дирекции. Опитът в тази посока на другите страни може да бъде полезен на българската статистика. Прилагането на европейските изисквания в областта на

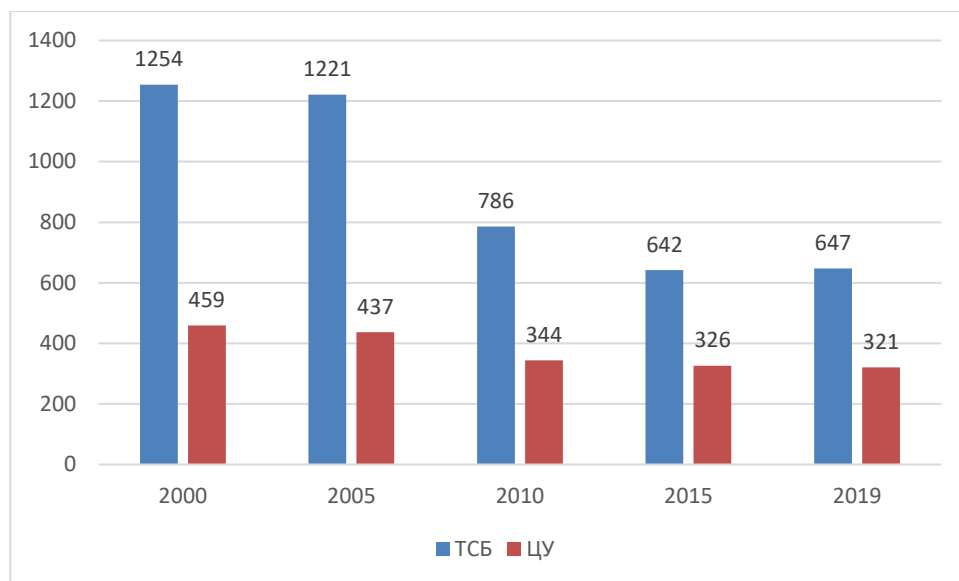
статистиката може да бъде ускорено чрез провеждане на специализирано обучение за запознаване с добрите европейски практики, което да обхване и служителите на ТСБ. По този начин експертите на различни нива в институцията ще натрупат ценен професионален опит, който да използват в своята работа.

Изменението в числеността и структурата на персонала на НСИ в значителна степен е в резултат на въведените нови организационни подходи в управлението на процесите по събиране, обработка и производство на статистическата информация - онлайн системи за въвеждане на данни по различните статистически наблюдения (в т.ч. от респонденти); информационна система за пълен (безплатен и платен) достъп до статистически данни за различни години и в различни териториални обхвати. В системата на НСИ делът на администрацията е много по-малък от нормативно определения, тъй като структурните звена изпълняват по-скоро производствени, а не толкова административни и управленски функции и задачи. За периода 2000 - 2019 г. е налице тенденция към намаляване на броя на заетите лица в системата на НСИ. За периода от 2005 до 2014 г. се правят три оптимизации на персонала, който от 1 658 се съкращава на 1 130 души, или с 32%. През 2015 г. броят на заетите продължава да намалява, като вече е 968 и се задържа такъв през следващите години.

Заетите лица в системата на НСИ са експерти с висока квалификация и образование - през 2019 г. относителният дял на висшистите е над 86%. От специалистите с висше образование около 70% са с икономически специалности, а 42% от всички експерти по щат са статистици. За възрастовата структура на заетите лица в системата на НСИ е характерно, че преобладават служителите от по-високите възрастови групи, които са натрупали значителен практически опит.

За периода 2000 - 2019 г. броят на заетите лица в ЦУ на НСИ спада от 459 на 321. Много по-силно изразено е намалението в броя на заетите лица в ТСБ - от 1 254 през 2000 г. на 647 през 2019 година (фиг. 1). Регистрираното значително съкращаване на заетите в ТСБ (с 48.4%) за изследвания период е резултат от проведените реформи, реструктуриране и оптимизиране на дейността на ТСБ.

Фиг. 1. Заети лица в системата на НСИ за периода 2000 - 2019 година

Заклучение

За своята 140-годишна история българската държавна статистика е постигнала значими резултати - проведени множество статистически изследвания на европейско и световно равнище, осигурен достъп и публичност на резултатите от тях. През този период в организационната структура на държавния статистически орган настъпват редица промени както в наименованието и подчинеността, така и в ресурсното осигуряване.

Доверието към официалната статистика е резултат от цялостната дейност и условията, в които се произвежда статистическата информация. Това се постига чрез строго спазване на методологията на статистическите изследвания, принципите на официалната статистика, Кодекса на европейската статистическа практика и прилагането на ефективна политика по разпространение на информацията и обслужване на потребителите.

Внедряването на постиженията на информационните технологии в производството и разпространението на статистическа информация поставя нови предизвикателства пред Националната статистическа система, свързани с нейното реструктуриране, оптимизиране и функциониране. Извършваните организационни, структурни, териториални и други промени създават условия за

повишаване на качеството на статистическата информация по стандартите на Евростат.

Новата организационна структура на НСИ отговаря на съвременните условия, кореспондира с визията и главната цел за развитие на Националната статистическа система и допринася за производството на по-качествена информация с по-малък обем ресурси - човешки и финансови. Извършването на проследяващ мониторинг на функционирането на системата след направените промени и въведените нови регионални структури на НСИ по отношение на системите за отчетност и статистическите услуги и дейности е необходимо условие, в резултат на което да се оценят ефектите от тях и готовността на системата да посрещне нови предизвикателства.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА:

Балев, И. (2005). 125 години българска държавна статистика. Статистика, кн. 2.

Балевски, Д. (1981). Сто години от създаването на българската статистика. Статистика, кн. 4.

Къналиев, Т. (2005). Законови, организационни и кадрови проблеми на статистическата информационна система у нас. Статистика, кн. 4.

Мичев, Д. (1984). Основни жалони в развитието на българската държавна статистика. В: *Сто години българска държавна статистика (1881 - 1981)*. София: КЕССИ.

НСИ. Устойчиво развитие на регионалната структура на Националната статистическа система: Реорганизация на регионалната структура на НСИ - туининг проект BG06/IB/F1/01, дейност 4.1.3. София: НСИ.

НСИ (2002, 2005, 2010, 2015). Годишен отчет на НСИ. София.

НСИ (2003). Концепция за реорганизация на регионалната структура на Националния статистически институт (проект BG2003/2004-937.12.02-CN1 в рамките на програма ФАР 2003). София: НСИ.

НСИ (2013). Стратегия за развитие на Националната статистическа система на Република България, 2013 - 2017 година. София: НСИ. Извлечено от www.nsi.bg.

НСИ (2015). Модернизирание на организацията и функционирането на НСИ.

НСИ (2015). Отчет за изпълнението на Националната статистическа програма и за дейността на НСИ. Извлечено от www.nsi.bg.

НСИ (2015). Отчет за изпълнението на Националната статистическа програма и за дейността на НСИ. София: НСИ. Извлечено от www.nsi.bg.

Стефанов, И. (1980). Основни жалони в развитието на българската статистика. Материали по история на българската статистика. София: КЕССИ.